

Bijlage 4 - Lokale situatie Leidse regio

Gemeente Leiden	pagina 2
Gemeente Leiderdorp	pagina 8
Gemeente Oegstgeest	pagina 12
Gemeente Zoeterwoude	pagina 15
Relevante beleidsdocumenten	pagina 17

Lokale situatie Leiden

Inleiding

De gemeente Leiden zet fors in op de verdere transformatie van het sociaal domein. De doorontwikkeling van de jeugdhulp en daarmee de nieuwe kaders voor de gemeentelijke toegang jeugdhulp zijn een belangrijke schakel in deze transformatie. In dit hoofdstuk gaan we nader in op de Leidse situatie. We beschrijven de lokale accenten als aanvulling op de kaders voor de gemeentelijke toegang.

Integrale toegang

Het is wenselijk om met de nieuwe opdracht voor de gemeentelijke toegang jeugdhulp tot een betere aansluiting met de Sociale Wijk Teams (SWT) te komen. Dit om de overgang van 18- naar 18+ beter te laten verlopen, maar ook om in geval van bredere gezinsproblematiek tot een betere ondersteuning te kunnen komen. Daarnaast is het van belang vanuit de gemeentelijke toegang jeugdhulp en SWT's een goede verbinding met Werk en inkomen, schuldhulp, overige gemeentelijke diensten en ook de volwassenenzorg GGZ te realiseren. We werken toe naar een integrale toegang op wijkniveau die aan elke inwoner de passende ondersteuning op maat biedt, ontschot en niet belemmerd door leeftijdsgrenzen, achterliggende wetten of regelgeving. De afgelopen 2 jaar zijn er diverse pilots gestart om op onderdelen te komen tot een integrale toegang en betere samenhang in de ondersteuning van gezinnen en jongvolwassenen. De komende tijd wordt in kaart gebracht hoe in de Leidse situatie de opdracht voor de gemeentelijke toegang jeugdhulp en voor de SWT's moet worden aangescherpt om tot een zo goed mogelijke integrale toegang te komen. De opdrachtnemer toegang werkt mee aan de realisatie van de integrale toegang, en voert waar nodig in de organisatie/ werkwijze aanpassingen door.

Sterke Sociale basis

Met de Sterke Sociale Basis zetten we in op een krachtig voorveld (sociale basis), zodat indien nodig zo goed mogelijk hulp geboden kan worden in de gewone leefomgeving en ingezet kan worden op preventie. De Sterke Sociale Basis en de toegang zijn geen gescheiden circuits, maar lopen vloeiend in elkaar over en werken nauw met elkaar samen. Om bij een enkelvoudige hulpvraag die binnenkomt bij de toegang goed de aansluiting te maken met het voorliggend veld en geen onnodige zware hulp in te zetten (normaliseren), is het van belang dat de toegang zich in de Sterke Sociale Basis begeven en hier ook zichtbaar zijn voor inwoners met een mogelijke hulpvraag. De toegang bouwt hiermee voldoende kennis op van de voorzieningen in de sociale basis en benut deze om bij te dragen aan het afschalen van hulp. Daarnaast beschikt de toegang over waardevolle informatie (vanuit het perspectief van inwoners met een hulpvraag) wat nodig is aan voorzieningen en aanbod in de Sterke Sociale Basis en waar kansen liggen tot normaliseren van zwaardere zorg of preventie. Tussen de opdrachtnemers Sterke Sociale Basis en de toegang vindt (continu) afstemming plaats over hoe zij elkaar kunnen versterken.

Jeugdgezondheidszorg

We willen aan de start van de nieuwe opdracht zorgen voor een nauwe verbinding tussen toegang en JGZ, zodat vanuit de toegang daadwerkelijk een beweging ontstaat die leidt tot eerdere, snellere en lichtere ondersteuning voor kinderen en gezinnen, minder doorverwijzingen naar de specialistische jeugdhulp en normaliseren bespoedigt. We verruimen de opdracht aan de JGZ om de sociaal-medische expertise (bv jeugdarts/ jeugdverpleegkundige) in te zetten in de gemeentelijke toegang (bv.

bij screening/ vraagverheldering en verbinding met de huisarts). Hiermee wordt kennis om te normaliseren in de basis geborgd en mogelijkheden voor lichtere /vroegtijdige interventies en afschaling naar de JGZ beter en meer benut. Daarnaast is er een gezamenlijk aanpak in het onderwijs i.s.m. leerplicht en wordt er gezamenlijk opgetrokken om de ondersteuningsvragen vanuit kinderopvang op te pakken. Tussen de jeugdgezondheidszorg en de toegang vindt (continu) afstemming plaats over hoe zij elkaar kunnen versterken.

POH Pilot

De grootste verwijzers naar jeugdhulp in Leiden is de huisarts, met name naar GGZ-hulp. Door een intensieve samenwerking met de huisartsen en de gemeentelijke toegang verwachten wij dat veel jeugdigen laagdrempelig binnen de gemeentelijke toegang kunnen worden ondersteund. We willen stimuleren dat door een betere samenwerking tussen huisartsen en het JGT de hulp aan jeugdigen en hun gezinnen verbetert. En daarmee ook minder verwijzingen naar de specialistische jeugdhulp nodig zijn. Daartoe is een pilot POH ingericht volgens een model waarvan verwacht wordt dat dit, bij gebleken succes, ook op grotere schaal uitvoerbaar is, en waarmee in de opdracht aan de gemeentelijke toegang rekening wordt gehouden. Er zijn in de wijken Stevenshof/Mors en Binnenstad twee vormen van praktijkondersteuner gestart: één die werkt vanuit het JGT, en in kan spelen op de behoefte van de huisarts aan vraagbaakfunctie en regelmatige fysieke aanwezigheid in de praktijk, en één die werkt vanuit de huisartsenpraktijk en nauwe verbinding zoekt met het jeugdveld en andere leefgebieden. Er worden de komende tijd nog enkele praktijken benaderd om deel te nemen binnen de pilotfase, welke doorloopt tot eind 2020, zodat voorzien is in aansluiting op de nieuwe opdracht toegang per 2021 voor de stadsbrede uitrol.

Huisvesting

De toegang jeugdhulp blijft opereren vanuit het CJG en sluit aan op de huidige gebiedsindeling (wijken) van de gemeente.

Wijkgericht

De gemeente heeft veel data (GGD, TWO, NJi onderzoek zorglandschap) beschikbaar die gebruikt kunnen worden om te bepalen wat nodig is per wijk. Op basis van deze data en de gesignaleerde ontwikkelingen en trends stelt de gemeentelijke toegang wijkplannen op. De data wordt door de gemeente via een digitale platform beschikbaar gesteld zodat deze op een overzichtelijke manier per wijk te ontsluiten is. Een wijkgerichte aanpak betekent overigens niet dat alles altijd op wijkniveau en voor iedere wijk even intensief georganiseerd hoeft te worden. Soms gaat het om een stedelijk vraagstuk wat zich vertaalt naar een passende aanpak per wijk.

Er is een digitale tool ontwikkeld waarmee veel data op een overzichtelijke manier per wijk is terug te vinden:

De link naar de webviewer is: <https://leiden.wzwkaart.info/map/leiden>

De link naar het dashboard: <https://leiden.incijfers.nl/dashboard/Dashboard/Sterke-Sociale-Basis/>

Pilot Kinderdagcentra

We zien in het zorglandschap een grote druk op kinderdagcentra veroorzaakt door een steeds jongere groep kinderen die een beroep doet op deze voorziening. Een deel van deze kinderen is qua hulpvraag te licht voor de kinderdagcentra, maar te zwaar voor de reguliere kinderopvang. Vanuit de

signalen van ouders, zorgaanbieders, onderwijs, de toegang en toenemende wachttijden voor de kinderdagcentra zien we een ontwikkelopgave om een deel van deze zorg meer in de omgeving van het kind te organiseren. Het kind hoeft daardoor minder te verplaatsen, ouders worden beter betrokken en er wordt optimaal ingezet op de zorg rond het kind te organiseren. Dit is een ontwikkelopgave die om nauwe samenwerking vraagt tussen het onderwijs, kinderdagopvang, toegang en zorgaanbod. We realiseren dit door in 2020 in Leiden een pilot te starten waarbij we kinderen met een hulpvraag een plek bieden binnen de reguliere kinderopvang (incl. BSO) en daar specialistische ambulante hulp aan te bieden. De toegang werkt actief mee om de pilot te realiseren en vanaf 2021 streven we ernaar de pilot breder uit te rollen.

PGB:

De gemeenteraad heeft in 2014 een visie op het persoonsgebonden budget (pgb) vastgesteld als kader om de keuzevrijheid voor jeugdigen en hun ouders voor de verzilvering van maatwerkvoorzieningen binnen de Jeugdwet vorm te geven. Het PGB-beleid wordt aangescherpt op basis van de Leidse praktijkervaringen en ervaringen uit het land. Dit biedt de toegang meer houvast en juridische rugdekking bij het toekennen/ afwijzen van een PGB.

Maatwerkbudget

Met de vaststelling van het Beleidsplan Armoedebeleid 2019-2022 heeft het JGT een nieuwe taak gekregen in het bestrijden van armoede. Deze taak wordt door toegang vanaf 2021 overgenomen. De gemeente heeft gekozen voor meer maatwerk in plaats van het verstrekken van generieke regelingen. Doel is om een doorbraak te forceren in uitzichtloze situaties waarin bestaande regelgeving niet passend is of een bepaalde voorziening te lang doorloopt. Met het doel om erger te voorkomen maar ook om te doen wat nodig is. Het JGT beschikt nu samen met de sociale wijkteams over een maatwerkbudget waarmee ze per gezin een afweging kunnen maken om dit in te zetten in situaties die erom vragen. In het plan formuleren ze samen met het gezin welk probleem verholpen wordt, welke kosten voorkomen worden en wat het gezin doet om soortgelijke problemen in het vervolg te voorkomen. De inzet van het Maatwerkbudget wordt één jaar na implementatie geëvalueerd, zijnde 3e kwartaal 2020.

Veilig Thuis en regiovisie Geweld hoort nergens thuis

In de regiovisie Hollands Midden 2019 – 2023 is de vorming van een Zorg- en Veiligheidshuis opgenomen om de samenwerking tussen beide werelden te versterken. De samenwerking tussen deze ketens is voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, maar ook om te komen tot duurzame veiligheid van belang. De ambities uit de regiovisie vormen de basis voor de uitvoeringsplannen. Voor de uitvoering van verschillende plannen zijn de lokale teams een belangrijke en onmisbare schakel. Toegang werkt volgens het Kwaliteitskader Veiligheid voor lokale (wijk)teams. Daarbij gelden de uitgangspunten van werken volgens signs of safety, 1g1p1r en werken volgens risicogestuurde zorg.

In vervolg op Het Rebel onderzoek naar de samenwerking tussen Veilig Thuis en de lokale teams en het programma Geweld hoort nergens thuis zijn er subsidies toegezegd voor de volgende pilots:

1. Versterking van lokale teams d.m.v. training on the job samen i.s.m. Veilig Thuis en vrouwenopvang Rosa Manus.

2. Het organiseren van een 'slimme keten' door informatie te delen die meer zicht geeft op het proces en eventuele dubbelingen daarin, zodat we in het totale proces aan effectiviteit kunnen winnen. Ook hierin spelen lokale teams (JGT en SWT) een belangrijke rol.

De uitkomsten van de pilots maken integraal onderdeel uit van de opdracht toegang vanaf 2021.

Zorg en Veiligheidshuis i.o.

Momenteel wordt in regionaal verband gewerkt aan de realisatie van een Zorg- en veiligheidshuis. Hierin worden taken die nu belegd zijn bij afzonderlijke organisaties en organisatieonderdelen, samengevoegd om tot meer samenhang en kwaliteitsverbetering te komen in de aanpak van complexe casuïstiek waarbij zorg- en veiligheidsaspecten een rol spelen. Dit in aanvulling op de grotere rol die lokale teams hierin zullen krijgen gezien de afspraken die gemaakt zijn in verband met het programma Geweld hoort nergens thuis alsmede de ontwikkelingen in de Maatschappelijke zorg.

Maatschappelijke zorg

In de ggz is al langer een afbouw van bedden gaande. Dit maakt dat er meer mensen met complexe problematiek in de wijk wonen, waardoor de wijkteams hier vaker mee in aanraking zullen komen. Landelijk is het beleid dat mensen die verminderd zelfredzaam zijn door ggz- of psychosociale problematiek of verstandelijke beperking vaker zelfstandig in de wijk wonen en daar de juiste ondersteuning moeten kunnen krijgen, dan momenteel het geval is. Voorzieningen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang worden beter verspreid over de regio en waar mogelijk meer op basis van ambulante zorg aan huis vorm gegeven. Wijkteams zullen daarom meer toegerust moeten zijn op het kunnen herkennen en omgaan met lvb, ggz- of verslavingsproblematiek.

Echtscheiding/ scheiden zonder schade/ regiolab

In de regiovisie Geweld hoort nergens thuis Hollands Midden 2019 – 2023, is de aanpak voorkomen complexe scheidingen opgenomen als specifiek onderwerp. De gevolgen van een conflictueuze scheiding zijn schadelijk voor kinderen. Bij scheiding moeten tegelijkertijd elkaar beïnvloedende besluiten genomen worden over relaties, invulling ouderschap, financiën en huisvesting. Vanuit het landelijk platform [Scheiden zonder Schade](#) en het [Programma voor Actie](#) zijn er verschillende aanbevelingen gedaan om het proces van scheidingen voor ouders en kinderen eenvoudiger te maken, vanuit de gedachte dat zorg en recht één proces vormt. Besloten is om in twee regiolabs te experimenteren met twee van de aanbevelingen:

1. een relatie- en scheidingsloket (fysiek of digitaal)
2. een nieuwe (juridische) scheidingsprocedure

Het arrondissement Den Haag (jeugdzorg regio's Haaglanden, Holland Rijnland en Midden Holland) is een van de regiolabs. Doel is, naast het optimaliseren van de juridische scheidingsprocedure, om grip op het proces en versterking van eigen regie te bevorderen en risico's op complexe scheidingen eerder en beter in beeld te krijgen. Het belang van het kind is leidend, focus ligt op ouderschap. Visie en inventarisatie van hulpaanbod zijn inmiddels gemaakt, de beoogde laagdrempelige (digitale) toegang hiertoe wordt gekoppeld aan de werkwijze van lokale toegang jeugd en verbonden aan de procedure van de Rechtbank.

In de toegang is expertise 'complexe echtscheiding' aanwezig, zodat ouders ondersteund kunnen worden en zelf de regie kunnen houden. De uitkomsten van bovenstaande regiolabs maken integraal onderdeel uit van de opdracht toegang 2021.

Stedelijk jeugd aanpak en PIT

Vanuit de intensieve wijkaanpak is de stedelijke jeugdaanpak in het kader van voorkomen criminaliteit ontwikkeld. De aanpak kenmerkt zich door een combinatie van repressie en het bieden van perspectief, het verbinden van het zorgdomein en het veiligheidsdomein en een sterke regierol van de gemeente waarbij tevens oog is voor het 'systeem' (gezin, school, wijk, vrienden) van de jongere. Door de integrale benadering en meer aandacht voor preventie kan sneller en adequaat worden gehandeld door professionals en omgeving.

Zo signaleren diverse basisscholen in Leiden dat een aantal kinderen een verstoord sociale ontwikkeling heeft met als gevolg dat deze kinderen nauwelijks toekomen aan onderwijs. Ook professionals geven aan deze signalen te herkennen en zorgelijk te vinden. Om te voorkomen dat deze kinderen op latere leeftijd afglijden en in de criminaliteit terecht komen, willen we dit gedrag zo snel mogelijk bijsturen. Zo geven we hen ook de kans hun talenten te ontwikkelen. Door de samenwerking met de Universiteit Leiden vanuit programma Kennisstad is de aanpak Preventief Interventie Team (PIT) naar voren gekomen als een bewezen effectieve methode voor deze doelgroep. De PIT aanpak is een antwoord op de wens om meer in te zetten op preventie in plaats van later zwaardere en duurdere voorzieningen. Er is een twee jaar durende pilot gestart waarin we de PIT methode ook in Leiden inzetten met als doel een structurele aanpak te ontwikkelen die ervoor zorgt dat zoveel mogelijk kinderen de kans krijgen zich positief te ontwikkelen met als gevolg minder dure hulpverlening op latere leeftijd. De toegang werkt samen met het PIT en stemmen de inzet op scholen op elkaar af. Waar nodig wordt de toegang ingezet wanneer hulp en/of zwaardere vormen van ondersteuning nodig is. Tussen het PIT en de toegang vindt continu afstemming plaats over hoe zij elkaar kunnen versterken.

Project 'Nu niet zwanger'

'Nu Niet Zwanger' ondersteunt kwetsbare mensen (m/v) een bewuste keuze te maken over het moment van hun kindwens, zodat zij niet onbedoeld zwanger raken. Dit is mogelijk wanneer professionals hier actief begeleiding op aanbieden, beginnend bij een eerlijk gesprek over kindwens, seksualiteit en anticonceptie. Door vanuit de dagelijkse leefwereld van de cliënt te verkennen welke vragen, emoties, ideeën en drempels er daar bij hen over bestaan. Vaak zijn deze mannen/vrouwen altijd al in beeld van de hulpverlening. Van de gemeentelijke toegang jeugdhulp wordt verwacht dat het bieden van deze begeleiding onderdeel is van hun dagelijks werk.

VRAC: wijknetwerk Onderwijs & Jeugdhulp

Deze pilot zal gaan om een wijknetwerk rondom kwetsbare kinderen, geïnspireerd door het Wraparound Care-model (1Gezin1Plan), met als doel meer welzijn en minder schoolvertraging en schoolverlating voor minstens 50 kinderen. De aanpak 'één gezin, één plan, één regisseur' maakt in feite gebruik van middelen die al bestaan in het sociale netwerk van een familie en probeert die middelen te bekrachtigen. Samen met onderwijs en jeugdhulp ontwikkelt de gemeente Leiden een intersectoraal wijknetwerk van ca. 15 professionals dat op maat gemaakte, geïntegreerde oplossingen biedt voor hulpvragen van kind en gezin. De looptijd van de pilot is van 2020 t/m 2022.

Relevante samenwerkingspartners voor de toegang en projecten waar aan deelgenomen wordt door de Toegang Jeugdhulp in Leiden:

Sociale Wijk Teams:

bieden aan volwassen wijkbewoners die een sociaal-maatschappelijke hulpvraag hebben advies, ondersteuning en praktische hulp.

Huisartsen

Onderwijs: PO, SO V(S)O, MBO en Regionaal Bureau Leerplicht

JGZ en de GGD Hollands Midden

Gemeentelijke toegangen voor WMO, W&I, Stadsbank

JES Rijnland:

biedt in de driehoek thuis- (voor)school- wijk ouders steun en versterking in hun rol als opvoeder en biedt kinderen ondersteuning bij het ontdekken van hun interesses en talenten.

Sterke Sociale Basis (vanaf 1 juli 2020)

- St. SOL (opgroeien)
- Incluzio (samen meedoen)
- BuZz Leiden (basiskracht)

De Binnenvest:

organisatie voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen in de wijk

BSO en Kinderdagcentra

Specialistische jeugdhulp

Toegang in gemeenten buiten de Leidse regio (ivm leerlingen die in Leiden schoolgaan maar elders wonen)

Maatjesprojecten:

verschillende organisaties hebben projecten (zoals Humanitas/Homestart, Vitalis/Vitalismaatjes) die met behulp van getrainde vrijwilligers ondersteuning bieden aan kinderen en ouders.

Partners in de veiligheidsketen zoals Zorg en Veiligheidshuis i.o., Jeugdbeschermingstafel, Veilig Thuis, Crisis Interventie Team, Meldpunt Zorg en Overlast en wijkagenten.

Partners die wettelijke maatregelen uitvoeren en gesloten jeugdhulp bieden

PIT-aanpak (Preventief Interventie Team):

stedelijke jeugdaanpak ter voorkoming van criminaliteit

Project "Nu niet zwanger"

VRAC (It takes a village to raise a child)

Projecten die nog gaan starten en waarbij van de Toegang Jeugdhulp een bijdrage wordt verwacht.

Lokale situatie Leiderdorp

Inleiding: veranderingopgave en maatschappelijke resultaten Leiderdorp

De opdracht aan de toegang tot jeugdhulp maakt onderdeel uit van de Sociale Agenda Leiderdorp. Met het vaststellen van de Sociale Agenda heeft de Gemeente Leiderdorp een **veranderingopgave** vastgesteld die uitgaat van de volgende beweging:

- van speciaal naar normaal;
- van beperking naar talent;
- van systeemwereld naar leefwereld;
- van reactief naar proactief;
- van ontvangen naar wederkerigheid;
- van probleem naar persoon

Maatschappelijke resultaten jeugd

Binnen de Sociale Agenda hebben we maatschappelijke resultaten benoemd. Voor jeugdigen willen we bereiken dat:

- ouders en kinderen weten waar zij terecht kunnen met hun (opvoed- en/of ondersteunings)vragen;
- deskundigen gericht zijn op het versterken van de sociale netwerken rondom gezinnen en de pedagogische gemeenschap;
- ondersteuning passend is en in de eerste plaats gericht is op normaliseren, tijdelijk en in de eigen leefomgeving;
- er een sluitende keten van hulpverlening is waarbij het kind centraal staat. Ook als het gaat om de overgang van vrijwillige naar gedwongen hulpverlening.
- ouders zich (zo vroeg mogelijk) bewust zijn dat het hun verantwoordelijkheid is om het belang van hun kinderen centraal te zetten;
- deskundigen in complexe thuissituaties het belang van het kind centraal stellen;
- complicerende factoren in het gezin snel en adequaat kunnen worden opgepakt door de betrokkenen;
- ouders in echtscheidingssituaties ontlast worden in relatie tot elkaar en zich zo kunnen richten op het welzijn en de veiligheid van het kind.

Deze lokale agenda inclusief maatschappelijke resultaten en de visie op jeugdhulp en het toegangsdocument ziet de gemeente Leiderdorp als versterkend aan elkaar.

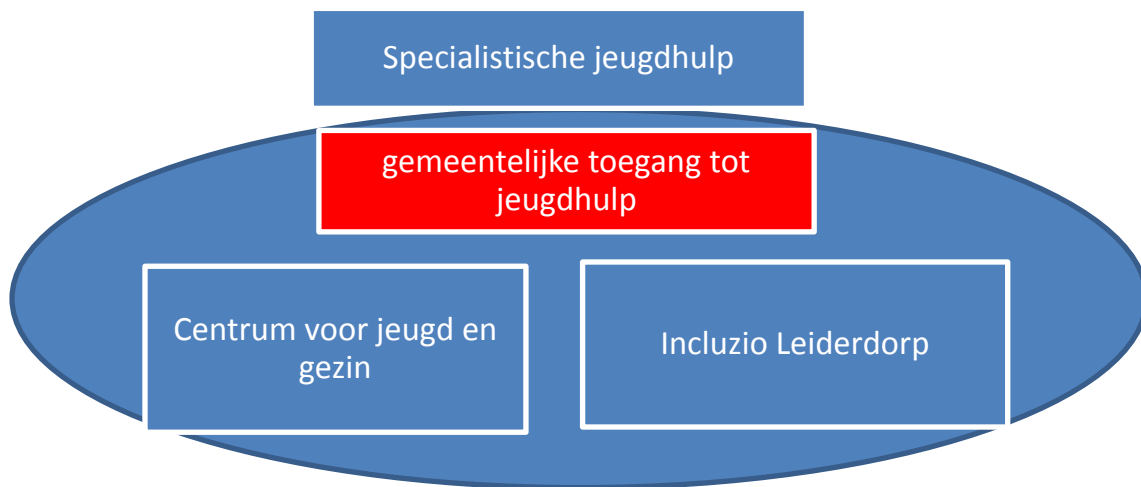
Deze maatschappelijke resultaten zijn opgaven die we onszelf stellen.

Een partner kan daar, samen met andere partners een forse bijdrage aan leveren.

Verwachting van de toegang – positionering

Op dit moment is de informatie, advies en toegang tot hulp en ondersteuning, diagnostiek en ondersteuning belegd bij verschillende teams. Het gaat daarbij om het Centrum voor Jeugd- en Gezin met het huidige JGT, Inclusio Leiderdorp, en het werkplein in Leiden. Ook kunnen inwoners binnen het sociaal domein terecht bij de huisarts of bij de wijkverpleegkundige. In de Sociale Agenda hebben we de wens voor één integrale toegang opgenomen. De gewenste integrale toegang is nog niet gerealiseerd. Met Inclusio hebben we een stap gezet om de inwoners met een vraag zo goed mogelijk te kunnen helpen. Samen met het CJG vormen zij de basisstructuur. De gemeentelijke toegang tot de jeugdhulp positioneren wij hier direct achter. Tegelijkertijd zien we ook een duidelijke verbinding tussen deze organisaties. De vraag van de inwoner is leidend en het CJG en Inclusio

vormen geen drempel en zijn ook niet een verplicht voorportaal. We sturen op een intensieve samenwerking tussen de basisstructuur en de toegang tot de jeugdhulp

Figuur 1: jeugd binnen het sociaal domein

Fysieke toegang in de Sterrentuin

De gemeente Leiderdorp wil in de Sterrentuin de integrale fysieke toegang voor inwoners gerealiseerd zien. Opdrachtnemer is verplicht de fysieke toegang tot ondersteuning in de Sterrentuin samen met andere partijen in de Sterrentuin vorm te geven. Hieronder verstaan we in ieder geval een gedeelde loketfunctie, een eenduidige werkwijze in vraagverheldering en een gezamenlijke organisatie van beschikbaarheid en bereikbaarheid. De ondersteuning dient zoveel mogelijk wordt verleend in de woon- en leefomgeving van de inwoner.

Visie op de opdracht

De opgave van deze Opdracht is het realiseren van een integrale en laagdrempelige toegang tot hulp en ondersteuning aan kinderen en gezinnen. Concreet wil de Gemeente Leiderdorp bereiken dat er uit wordt gegaan wat kinderen en gezinnen nodig hebben. We gaan uit van normaliseren in plaats van problematiseren of stigmatiseren. De situatie van kind en gezin is het uitgangspunt voor 'normaal'. De oplossing wordt bij voorkeur gevonden in de directe omgeving van de inwoner, zijn sociale netwerk of zijn buurt of wijk. De Gemeente Leiderdorp wil de slag maken van aanbodgericht naar vraaggericht. Kinderen en gezinnen moeten dus centraal staan. Daarmee wil de Gemeente Leiderdorp een stelsel creëren dat een samenhangende, duurzame oplossing biedt voor iedere inwoner, met een duidelijk startpunt voor alle inwoners met een ondersteuningsvraag. Leiderdorp kent een stevige basis in het sociaal domein in de vorm van het Centrum voor Jeugd en Gezin en Incluzio Leiderdorp. We streven naar een doelmatige en efficiënte samenwerking waarbij partijen aanvullend en versterkend werken.

Uitvoering van de opdracht

Uitvoering van de opdracht in Leiderdorp maakt onderdeel uit van de beweging zoals we die hebben beschreven in de Sociale Agenda. We willen dat de toegang zo georganiseerd wordt, dat deze aansluit op de opdrachten van Incluzio en het CJG / JGZ. Een deel van de preventieve taken op het gebied van jeugd is daar ook nu al belegd. We verwachten van aanbestedende partijen flexibiliteit in expertise en werkwijzen die aansluit bij de Leiderdorpse situatie.

Voorbeelden uit de praktijk: Samenwerking met het onderwijs.

Incluzio Leiderdorp is aanwezig op scholen. Zij hebben een belangrijke signalerende functie en werken nauw samen met het CJG. We willen deze lokale situatie niet onnodig verzwaren door verplicht jeugdhulpverlening op scholen te positioneren. We gaan uit van wat nodig is.

Incluzio Leiderdorp

biedt van een ondersteuningsaanbod bestaand uit een breed pallet van preventieve activiteiten en algemene voorzieningen voor het Sociaal Domein als geheel. Voor alle inwoners in elke fase van hun leven. Gericht op het vergroten van zelfredzaamheid, participatie en samenredzaamheid.

Huisartsen:

- Huisartsenpraktijk Leiderdorp
- Huisartsenpraktijk Nijhof en Wassenaar-Hrlic
- Huisartsenpraktijk H.A.M. van Haasteren
- Huisartsenpraktijk Van Velzen
- Huisartsenpraktijk Florijn
- Huisartsenpraktijk Candido
- Huisartsenpraktijk Rijnland

Onderwijs:

- *Basisscholen*
- Basisschool Elckerlyc
- De Hobbit
- De Bron
- Koningin Juliana School
- 't Bolwerk
- basisschool Kastanjelaan
- de Willem de Zwijgerschool
- De Schakel
- De Leeuwerik
- *Speciaal onderwijs*
- OZC Orion
- *Voortgezet onderwijs*
- Visser 't Hooft Lyceum Leiderdorp

CJG Leiderdorp

- JGZ
- Opvoedpoli
- logopedie

Werk en Inkomen

- Bijstand
- minimabeleid

Stadsbank

- Schuldenproblematiek

Kinderopvang

- SmallSteps
- Floreokids

Politie

- Wijkagenten

Op het niveau van de hele (Leidse) regio:

Specialistische jeugdhulp

- Gecontracteerde jeugdhulp

Onderwijs subregionaal :

MBO

Regionaal Bureau Leerplicht

Partners in de veiligheidsketen zoals:

- Zorg en Veiligheidshuis
- Jeugdbeschermingstafel
- Raad voor de Kinderbescherming Veilig Thuis,
- Crisis Interventie Team
- Meldpunt Zorg en Overlast
- Halt
- Jeugd preventie team

Partners die wettelijke maatregelen uitvoeren en gesloten jeugdhulp bieden:

- JeugdbeschermingWest
- Leger des Heils
- William Schrikkergroep

Lokale situatie Oegstgeest

Oegstgeest heeft in 2018 actielijnen uitgezet waarlangs de ontwikkeling van de jeugdhulp in Oegstgeest wordt vormgegeven. Aan de hand van onze vier actielijnen zetten we stappen om in de komende periode lokaal en (sub)regionaal de zorg en begeleiding van onze jeugdigen door te ontwikkelen. Hieronder worden nogmaals kort de lokale actielijnen samengevat weergegeven, hierbij zijn de lokale accenten zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 23 januari 2020 op een aantal punten nader geconcretiseerd:

Actielijn 1: onderzoek naar de aard en omvang van de jeugdzorg in Oegstgeest, om gericht en concreet te kunnen sturen met maatregelen.

Actielijn 2: meer grip op de lokale toegang, waarbij wordt onderzocht op welke wijze de lokale sturing op de JGT's kan worden verbeterd en de doorvertaling daarvan in de aanbesteding voor de toegang in 2021.

Actielijn 3: vroegsignalering en preventie: door in te zetten op preventie (met behulp van het preventieakkoord) en de vroegsignalering te verbeteren in het onderwijs en de jeugdgezondheidszorg, zet Oegstgeest in op het versterken van het voorveld om daarmee op langere termijn gezondheidsproblemen te voorkomen.

Actielijn 4: de inkoop en het contracteren van de zorgaanbieders op een dusdanige wijze in te richten dat goede en betaalbare jeugdzorg beschikbaar is in Oegstgeest en de regio.

De actielijnen en lokale accenten als aanvulling op de kaders voor de gemeentelijke toegang

Datagericht werken en sturen op resultaat

Om gericht te sturen op de jeugdhulp is monitoring en het beschikbaar hebben van sturingsinformatie en data van wezenlijk belang. Medio 2019 heeft Oegstgeest daarom een lokaal jeugdhulponderzoek uitgevoerd. Deze informatie biedt lokaal handvaten om gezamenlijk tot oplossingen te komen voor de problematiek in Oegstgeest (actielijn1).

Vanuit de visie om de toegang dichterbij jeugdigen te organiseren streven wij er in Oegstgeest naar dat vaste JGT-medewerkers op vaste momenten op de scholen aanwezig zijn (zie samenwerking met onderwijs in de Aanbestedingsleidraad). Het onderwijs wordt daarnaast gefaciliteerd om van goede screeningsinstrumenten gebruik te maken en de informatie te benutten voor de juiste ondersteuning (bijv. Hart en Ziel). Ook willen we jeugdhulp meer groepsgewijs gaan aanbieden in plaats van individueel door hulpvragen te bundelen.

Een goede verbinding tussen de kinderopvang en het JGT is in het kader van de vroegsignalering van belang. Dit kan door een duidelijke samenwerking met het CJG, waarbij de pedagoog of JGZ'er (werkzaam in het CJG) in samenspraak met de gemeentelijke toegang contact heeft met de kinderopvangcentra en ondersteuning biedt.

Veel jeugdigen in Oegstgeest maken gebruik van GGZ-ondersteuning. Het merendeel van de kinderen wordt daarbij verwezen door de huisarts. Door een intensieve samenwerking met de huisartsen en de gemeentelijke toegang verwachten wij dat veel jeugdigen laagdrempelig binnen de

gemeentelijke toegang kunnen worden ondersteund. Om huisartsen hierin te faciliteren, zetten we fors in op de inzet van een POH-jeugd GGZ (POH -J) bij alle huisartsen (zie ook de pilote met de POH-J in de Aanbestedingsleidraad). Juist vanwege het belang dat onze huisartsen belangrijke partners zijn in het sociaal domein, wenst de gemeente Oegstgeest mede opdrachtgever te zijn voor de inzet en invulling van de POH-er Jeugd GGZ.

Preventie, vroegsignalering en het versterken van de sociale basis

Oegstgeest acht het van groot belang om de sociale basis verder te versterken en meer in te zetten op vroegsignalering en preventie. In november 2019 is daarom met alle betrokken organisaties en professionals een lokaal preventieakkoord gesloten. Dit preventieakkoord is nader uitgewerkt in een actieplan, waarbij de gemeentelijke toegang een belangrijke rol krijgt in de uitwerking, met name op het terrein van samenwerking met voorliggende voorzieningen (bijv. het jeugd- en jongerenwerk), de kinderdagverblijven, het onderwijs en de huisartsen (actielijn 3).

Vroegsignalering vraagt om een goede screening en diagnostiek. De gemeentelijke toegang moet daarvoor de juiste specialisten in huis hebben. Daarnaast is screening en diagnostiek van belang om doorverwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp te voorkomen of te beperken in omvang en duur. Dit vraagt dus om voldoende kennis en expertise, toegespitst op de Oegstgeester situatie.

Lokale infrastructuur, samenwerkingspartners en kengetallen

De Toegang tot Jeugdhulp werkt in Oegstgeest samen met een grootaantal partners en neemt deel aan projecten en pilots. De relevante samenwerkingspartners zijn benoemd in het Preventieakkoord Jeugd Oegstgeest 'Samen werken aan een sterke basis' en het actieprogramma 2019-2022 (oktober 2019,

Daarnaast is voor de professionals, inwoners en hun netwerk door de sociaal makelaar van Oegstgeest een sociale kaart opgesteld waarin de veelheid aan organisaties en hun aanbod op het terrein van welzijn en ondersteuning van 0 tot 100 jaar is opgenomen. In opdracht van de gemeente heeft Tympan in mei 2019 een onderzoek opgeleverd naar het gebruik van Jeugdhulp in Oegstgeest.

Zie hiervoor onderstaande links:

Preventieakkoord Jeugd Oegstgeest 'Samen werken aan een sterke basis' (oktober 2019)

https://gemeenteraad.oegstgeest.nl/raadsinformatie/raadsdocumenten_3793/category/publicatiestuk/raadsmededelingen_900/1910-oktober-2019_135277/bijlage-1-bij-rm-29-oktober-2019-preventieakkoord-jeugd-oegstgeest-z-18-119073-oegstgeestpdf_4345640.pdf

Preventieakkoord Jeugd Oegstgeest Actieprogramma 2019-2022 (oktober 2019)

https://gemeenteraad.oegstgeest.nl/raadsinformatie/raadsdocumenten_3793/category/publicatiestuk/raadsmededelingen_900/1910-oktober-2019_135277/bijlage-2-bij-rm-29-oktober-2019-preventieakkoord-jeugd-oegstgeest-z-18-119073-oegstgeestpdf_4345641.pdf

De sociaal makelaar van Oegstgeest.

een sociale kaart opgesteld waarin de veelheid aan organisaties en hun aanbod op het terrein van welzijn en ondersteuning van 0 tot 100 jaar is opgenomen

<https://www.oegstgeest.nl/gemeente/producten-a-tot-z/product-detail/producten/sociaal-makelaar/>

Onderzoek Jeugdhulpgebruik Oegstgeest Tympaan (mei 2019).

https://gemeenteraad.oegstgeest.nl/raadsinformatie/raadsdocumenten_3793/category/publicatiestuk/raadsmededelingen_900/1909-september-2019_134889/bijlage-1-bij-rm-24-september-2019-onderzoek-jeugdhulpgebruik-oegstgeest-2019-z-19-120058-oegstgeestpdf_3998724.pdf

Lokale situatie Zoeterwoude

Gemeente Zoeterwoude kenmerkt zich door een sociale en hechte gemeenschap. Burgers zijn maatschappelijk betrokken en de gemeente staat dicht bij de burger. Hierdoor is er vertrouwen, kan men elkaar aanspreken en zijn de lijnen kort. Hier is de gemeente trots op en dit willen we met een nieuwe gemeentelijke toegang uiteraard behouden.

Zoeterwoude heeft een kernteam nodig waar vanuit passende hulp en ondersteuning geboden kan worden aan onze jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben. Hieromheen moet een schil beschikbaar (maar niet op beschikbaarheidsbasis) zijn van medewerkers uit de gemeentelijke toegang Leidse regio, waar gebruik van gemaakt kan worden indien de casuïstiek meer specialisme behoeft

Specifieke aandachtspunten

- De gemeentelijke toegang werkt samen met de JGZ in het CJG. Gezamenlijk wordt inzichtelijk gemaakt waar behoefte aan is in Zoeterwoude en preventief aanbod aangeboden (zoals cursussen).
- Er is specifiek aandacht voor het optimaliseren van de samenwerking rondom preventie en vroegsignalering van 12+ jeugd.
- Gezamenlijk met partijen als de kinderopvang, het voorliggende veld en school is de gemeentelijke toegang ook verantwoordelijk voor VVE/SMI.
- De komende jaren zal het bewonersaantal stijgen. De gemeentelijke toegang speelt hierop in.

Integrale toegang

We willen de overgang van 18- naar 18+ soepel laten verlopen en in geval van bredere gezinsproblematiek tot een goede ondersteuning komen. Daarnaast is het van belang een goede verbinding met Werk en Inkomen, schuldhulpverlening, overige gemeentelijke diensten en ook de volwassenenzorg GGZ te realiseren. We onderzoeken hoe we vanuit de toegang aan elke inwoner de passende ondersteuning op maat kunnen bieden, ontschot en niet belemmerd door leeftijdsgrenzen, achterliggende wetten of regelgeving. Daarbij is kostenbewust werken vanzelfsprekend. De opdrachtnemer toegang Jeugd werkt mee aan de realisatie van de integrale toegang, en voert waar nodig in de organisatie/werkwijze aanpassingen door.

Praktijkondersteuner Jeugd

De grootste verwijzers naar jeugdhulp, en met name GGZ hulp, is de huisarts. Door een intensieve samenwerking tussen de gemeentelijke toegang, de huisartsen en POH GGZ verwachten wij dat veel jeugdigen laagdrempelig binnen de gemeentelijke toegang kunnen worden ondersteund. We willen stimuleren dat door een betere samenwerking tussen huisartsen en de gemeentelijke toegang de hulp (of verwijzing naar hulp) aan jeugdigen en hun gezinnen verbetert, en dat minder verwijzingen naar specialistische hulp nodig is.

Huisvesting

Fysieke werkplek is op een door de gemeente aangewezen locatie (in de Buitenplaats (Dorp) en in het toekomstig Maatschappelijk Centrum (Rijndijk)). Hulp en ondersteuning wordt zoveel mogelijk geboden waar de cliënt dat prettig vindt (thuis, op school, op kantoor etc.).

PGB

De gemeenteraad heeft in 2014 een visie op het persoonsgebonden budget (PGB) vastgesteld als kader om de keuzevrijheid voor jeugdigen en hun ouders voor de verzilvering van maatwerkvoorzieningen binnen de Jeugdwet vorm te geven. Het PGB beleid wordt aangescherpt op basis van de Zoeterwoudse praktijkervaringen en ervaringen uit het land. Dit biedt de gemeentelijke toegang meer houvast en juridische rugdekking bij het toekennen of afwijzen van een PGB. In de gemeentelijke toegang is voldoende expertise over PGB aanwezig. De backofficetaken worden uitgevoerd door de gemeentelijke toegang.

Samenwerking (lokaal) met open communicatie:

- Scholen
- Huisartsen
- JGZ
- Zorgconsulenten etc.
- Gemeenteloket
- Welzijn
- Maatschappelijk werk
- Kinderopvang
- Vrijwilligersorganisaties
- Scouting
- Sport

Relevante (lokale) beleidsnotities

Kaders voor de toegang jeugdhulp

- Inkoopplan “Regionaal inkoopplan specialistische jeugdhulp vanaf 2021”, 2020 (april voorgelegd ter besluitvorming)
- Programmaplan “Zorgaanbod jeugdhulp Leidse regio”, 2020
- “Kader voor de opdracht aan de gemeentelijke toegang vanaf 2021”, 2019/2020
- Visie “Samen sterk voor de toekomst van de Jeugd(hulp)”, 2019
- Koersdocument doorontwikkeling Jeugdhulp Leidse regio”, 2018

Verordeningen

Leiden:

Verordening jeugdhulp Leiden 2015:

<http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Leiden/CVDR340048.html>

Nadere regels jeugdhulp 2018:

<http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Leiden/CVDR490325.html>

Leiderdorp:

Verordening jeugdhulp Leiderdorp 2015:

<http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmlloutput/Actueel/Leiderdorp/341241.html>

Nadere regels jeugdhulp 2018:

Versie niet opgeslagen in de verordeningenbank

Oegstgeest:

Verordening jeugdhulp Oegstgeest 2015

<https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Oegstgeest/CVDR340995.html>

Nadere regels jeugdhulp 2018:

https://gemeenteraad.oegstgeest.nl/raadsinformatie/vergaderingen_3787/agenda/besluitvormende-raadsbijeenkomst_27077/bijlage-1-bij-rm-3-juli-2018-nadere-regels-jeugdhulp-oegstgeest-2018-z-18-112707-oegstgeestpdf_3191576.pdf

Zoeterwoude:

Verordening jeugdhulp Zoeterwoude 2018:

https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmlloutput/Historie/Zoeterwoude/490772/CVDR490772_1.html

Nadere regels jeugdhulp 2018:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2018-178670.pdf>

Relevante beleidsstukken sociaal domein per gemeente

Leiden:

- Visie sociaal domein “Iedereen telt mee en doet mee”
- Programma Sterke sociale basis
- Regiovisie 'Geweld hoort nergens thuis' 2019 -2023
- Koersdocument Doorontwikkeling Jeugdhulp Leidse regio (2018)
- Leidse Educatieve Agenda (2019-2023)
- Integrale aanpak onderwijskansen kinderen 0-13 jaar (2019-2023)
- Samenwerking onderwijs jeugdhulp Holland Rijnland (2019-2021)

Leiderdorp:

- Notitie: 'Toekomst van het sociaal domein' (25 november 2013) ;
- Notitie 'Herontwerp van het sociaal domein: de uitwerking op hoofdlijnen' (10 maart 2014);.
- SOCIALE AGENDA: Doelen voor het sociaal domein 2017-2021;
- Regiovisie 'Geweld hoort nergens thuis' 2019 -2023
- Koersdocument Doorontwikkeling Jeugdhulp Leidse regio (2018)

Oegstgeest:

- Sociaal Domein Plan “Met elkaar voor elkaar 2017-2020”;
- Regiovisie 'Geweld hoort nergens thuis' 2019 -2023
- Koersdocument Doorontwikkeling Jeugdhulp Leidse regio (2018)
- Preventieakkoord Jeugd Oegstgeest, Samen werken aan een stevige basis (2019)
- Preventieakkoord Jeugd Oegstgeest, Actieprogramma 2019-2022, (2019).

Zoeterwoude:

- Nota Sociaal Beleid – Zoeterwoude gelukkig en gezond 2018-2022;
- Regiovisie 'Geweld hoort nergens thuis' 2019 -2023
- Koersdocument Doorontwikkeling Jeugdhulp Leidse regio (2018)

Overzicht beleidsdocumenten Holland Rijnland

- Transformatieplan Jeugd 2018 - 2020;
- Analyse Zorglandschap;
- Dienstverleningsovereenkomst 2017-2018 en Addendum dienstverleningsovereenkomst 2017-2018;
- Notitie bovenregionale samenwerking jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- Notitie over de samenwerking tussen Onderwijs en Jeugdhulp 2019 -2021;
- Regionale werkagenda jeugd 2019;
- Hart voor de jeugd.